

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

Ul. Piotrkowska 120

90-006 Łódź

Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12

E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO/61-21/08/TD-

Łódź, dnia 7 sierpnia 2008 r.

DECYZJA Nr RŁO 34/2008

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 w związku z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Nr 171, poz. 1206) – zwana dalej: „ustawa o okik”, stosownie art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 134, poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Urszuli Domżał zam. w Łodzi prowadzącej Przedszkole Prywatne im. Kornela Makuszyńskiego „KORNELÓWKA” w Łodzi,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę **praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów** o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu postanowień wzorców umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), we wzorcu umowy pn. „Umowa o świadczenie usług” o następującej treści:

- „W przypadku zwłoki w opłacie nalicza się odsetki w wysokości 1 PLN za każdy dzień zwłoki”,

- „Przedszkole może rozwiązać umowę bez wypowiedzenia w przypadku niezapłacenia należności przez okres jednego miesiąca oraz skierować roszczenia na drogę postępowania sądowego”,

i przyjęciu zobowiązania ww. przedsiębiorcy do zaniechania zarzuczanych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów poprzez zmianę *Umów o świadczenie usług* polegającą na wykreśleniu kwestionowanych postanowień umownych,

nakłada się na Urszulę Domżał zam. w Łodzi, prowadzącą Przedszkole Prywatne im. Kornela Makuszyńskiego „KORNELÓWKA” w Łodzi obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia 1 września 2008 r. poprzez:

- a) wprowadzenie zmian we wzorcu pn. „Umowa o świadczenie usług” zgodnie z przyjętym zobowiązaniem i wzorcem umowy przedstawionym w piśmie z dnia 16 czerwca 2008 r. (data wpływu do Urzędu: 24 czerwca 2008 r.) w zakresie objętym zarzutem w niniejszym postępowaniu, oraz

- b) wycofanie z istniejących już w obrocie prawnym umów postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w niniejszym postępowaniu.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. Nr 171, poz. 1206) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939)

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na Urszulę Domżał zam. w Łodzi, prowadzącą Przedszkole Prywatne im. Kornela Makuszyńskiego „KORNELÓWKA” w Łodzi, obowiązek złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania oraz doręczenia dowodów na okoliczność poinformowania rodziców lub prawnych opiekunów dzieci uczęszczających do Przedszkola Prywatnego im. K. Makuszyńskiego „KORNELÓWKA” w Łodzi o wynikających z przyjętego zobowiązania zmianach w obowiązujących umowach lub na okoliczność podpisywania nowych umów zgodnie z nowym wzorcem umowy, do dnia 5 września 2008 r.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu) w ramach planowanego badania wzorców umów stosowanych przez przedsiębiorców prowadzących działalność polegającą na świadczeniu usług przedszkolnych przeprowadził postępowanie wyjaśniające, w trakcie którego uzyskał wzorzec pn. „Umowa o świadczenie usług” stosowany w obrocie z konsumentami przez Urszulę Domżał zam. w Łodzi, prowadzącą Przedszkole Prywatne im. Kornela Makuszyńskiego „KORNELÓWKA” w Łodzi (zwana dalej: „Przedsiębiorca”).

W wyniku analizy tych dokumentów Prezes Urzędu wszczął Postanowieniem Nr 1/61-21/08 z dnia 28 kwietnia 2008 r. postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Urszulę Domżał zam. w Łodzi, prowadzącą Przedszkole Prywatne im. Kornela Makuszyńskiego „KORNELÓWKA” w Łodzi (zwane dalej: „Przedszkole”), praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na stosowaniu we wzorcu umowy postanowień wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, o treści:

- „*W przypadku zwłoki w opłacie nalicza się odsetki w wysokości 1 PLN za każdy dzień zwłoki*”,

- „*Przedszkole może rozwiązać umowę bez wypowiedzenia w przypadku niezapłacenia należności przez okres jednego miesiąca oraz skierować roszczenia na drogę postępowania sądowego*”,

zamieszczonych we wzorcu umowy pn.: „Umowa o świadczenie usług”, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Nr 171, poz. 1206) – zwana dalej: „ustawa o okik”.

Odnosząc się do postawionego zarzutu, pismem z dnia 7 maja 2008 r. (data wpływu do Urzędu: 12 maja 2008 r.), Przedsiębiorca podkreślił, iż wskazane postanowienia wzorców

umów nie miały nigdy zastosowania praktycznego. Według Przedsiębiorcy żadnemu z klientów Przedszkola nie zostały naliczone tym samym odsetki za zwłokę w regulowaniu należności, jak również nie została rozwiązana umowa w przypadku nie zapłacenia należności przez okres jednego miesiąca. Kwestionowane przez Prezesa Urzędu punkty umowy zostały umieszczone celem zdyscyplinowania klientów do płatności w oznaczonym terminie. Przedsiębiorca oświadczył, iż nie miał wiedzy, iż przyjęte uregulowania mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów.

W piśmie z dnia 16 czerwca 2008 r. Przedsiębiorca zobowiązał się zaniechania stosowania zarzucanej praktyki poprzez zmianę *Umów o świadczenie usług* polegającą na usunięciu kwestionowanych postanowień umownych, przedstawiając jednocześnie nowy wzorzec umowy.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorca Urszula Domżał zam. w Łodzi prowadzi Przedszkole Prywatne im. Kornela Makuszyńskiego „KORNELÓWKA” w Łodzi na podstawie wpisu do ewidencji szkół niepublicznych prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi (dowód: karta nr 14).

Zasady działania tej placówki zostały zawarte w „*Statucie Prywatnego Przedszkola im. K. Makuszyńskiego „KORNELÓWKA”*” (dowód: karty 5-10). Przedsiębiorca zawiera z konsumentami umowy o świadczenie usług w oparciu o wzorzec umowy pn. „Umowa o świadczenie usług” (dowód: karta nr 11), regulujące wzajemne prawa i obowiązki przedszkola i konsumentów korzystających z jego usług.

Analiza wskazanych wyżej dokumentów pozwoliła na postawienie Przedsiębiorcy zarzutu naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu postanowień o następującej treści:

„W przypadku zwłoki w opłacie nalicza się odsetki w wysokości 1 PLN za każdy dzień zwłoki” – pkt 6 wzorca pn. „Umowa o świadczenie usług”,

„Przedszkole może rozwiązać umowę bez wypowiedzenia w przypadku niezapłacenia należności przez okres jednego miesiąca oraz skierować roszczenia na drogę postępowania sądowego” – pkt 10 wzorca pn. „Umowa o świadczenie usług” (dowód: karta nr 24).

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie uznał za niedozwolone postanowienia zapisy o treści:

„Nałożenie kary za zwłokę w dokonywaniu opłat następuje w sytuacji przekraczania określonych w par. 4 p. 2 terminach; wysokość naliczonych odsetek odpowiada wysokości 1,00 PLN za każdy dzień zwłoki” – poz. 1247 w rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, wyrok SOKiK z dnia 4 sierpnia 2004 r., sygn. akt XVII AmC 46/03;

„W przypadku nie wywiązywania się słuchacza z warunków określonych w § 4 pkt 1 dot. terminu płatności, Szkoła może obciążyć słuchacza opłatą w wysokości 1 PLN za każdy dzień zwłoki do momentu dokonania zaległej wpłaty” – poz. 1016 w rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, wyrok SOKiK z dnia 21 listopada 2006 r., o sygn. akt XVII AmC 135/05.

„Niesprawiedliwione zaleganie z uiszczeniem czesnego lub innych opłat spowoduje skreślenie z listy studentów” – poz. 726 w rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone; wyrok SOKiK z dnia 27 lutego 2006 r. sygn. akt. XVII Amc 105/04).

Wzorzec umowy zawierający kwestionowane postanowienia umowne znajdował się w obrocie z konsumentami od września 2007 r. W oparciu o ten wzorzec podpisano 90 umów.

Miesięczne czesne za usługi Przedszkola Prywatnego im. Kornela Makuszyńskiego „KORNELÓWKA” w Łodzi w roku szkolnym 2007/2008 wynosiło 410 zł lub 290 zł w przypadku pobytu dziecka w przedszkolu do godz. 14 (dowód: karta nr 15).

Przedsiębiorca przedstawił w piśmie z dnia 16 czerwca 2008 r. (data wpływu do Urzędu: 24 czerwca 2008 r.) nowy, poprawiony wzorzec umowy, w którym kwestionowane postanowienia zostały wykreślone (dowód: karty nr 21-22).

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył:

Zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy o okik przesłankami zaistnienia zakazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów są:

- 1) działanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności,
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1.

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy o okik ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2007 r., Nr 155, poz. 1095), a także osobę fizyczną organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Przedsiębiorca Urszula Domżał zam. w Łodzi prowadzi Przedszkole Prywatne im. Kornela Makuszyńskiego „KORNELÓWKA” w Łodzi na podstawie wpisu do ewidencji szkół niepublicznych prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi. System oświaty w Polsce obejmuje – zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz.U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm) – m.in. przedszkola, które mogą być zarówno placówkami publicznymi, jak i niepublicznymi (art. 5 ust. 1 ww. ustawy). Z kolei, jak głosi preambuła do wymienionej ustawy o systemie oświaty, „*oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa*”. Świadczenie przez przedszkola edukacji w ramach systemu oświaty jest zatem usługą o charakterze użyteczności publicznej, co potwierdza również wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 5 lutego 2003 r., sygn. akt XVII Ama 36/02 (zwany dalej: „SOKiK”), w uzasadnieniu którego Sąd stwierdza m. in., iż przedmiotem działania szkoły niepublicznej są usługi o charakterze użyteczności publicznej, tj. edukacja.

Wobec powyższego należy uznać, iż Urszula Domżał jako osoba fizyczna świadcząca usługi edukacyjne o charakterze użyteczności publicznej jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit.a ustawy o okik.

W związku z tym pierwsza przesłanka art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o okik została spełniona.

Ad 2.

Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych.

W niniejszej sprawie działanie Przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, należy uznać za bezprawne nie tylko ze względu na fakt zdefiniowania w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o okik określonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. O bezprawności tegoż działania przesądza również rozszerzona skuteczność wyroku w sprawie o uznanie postanowień umownych za niedozwolone, co wynika z art. 479⁴³ k.p.c. W momencie wpisania do rejestru zapisu uznanego przez sąd za niedozwolone postanowienie umowne, zapis ów staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność wyroku, klauzule spełniają funkcję podobną do przepisów prawa, zaś posługiwanie się nimi w kontaktach z konsumentami jest zakazane.

Wzorce umów stosowane przez przedsiębiorców w kontaktach z konsumentami podlegają szczególnej kontroli. Wzorec umowy to doktrynalne określenie wszelkich jednostronnie przygotowanych z góry przed zawarciem umowy, gotowych klauzul umów w postaci warunków umów, ich wzorów, regulaminów, statutów itp. (*E. Łętowska, Prawo umów konsumenckich, C.H. Beck 2002, s. 292*).

W systemie polskiego prawa cywilnego ustawodawca przewidział instytucję abstrakcyjnej kontroli wzorców umownych, realizowanej w drodze postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie (wyroki: z dnia 29 września 2005 r., sygn. akt: VI Aca 381/05; z dnia 16 listopada 2005 r., sygn. akt VI Aca 473/05), „celem postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone jest tzw. abstrakcyjna kontrola wzorców, dokonana w oderwaniu od konkretnej umowy, zaś wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c., od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich.(...)”.

Co więcej, Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (Sygn. akt III SZP 3/06) wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem SOKiK i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określoną klauzulę za niedozwoloną w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ona wpisana do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych klauzul zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty klauzuli.

Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej. Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu zakwestionował dwa postanowienia zamieszczone w wykorzystywanym przez Przedsiębiorcę wzorcu pn. „Umowa o świadczenie usług” z uwagi na ich tożsamość z klauzulami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

W ocenie Prezesa Urzędu, zapis w pkt 6 wzorca pn. „Umowy o świadczenie usług” jest tożsamy z zapisem uznanym wyrokiem SOKiK z dnia 4 sierpnia 2004 r., sygn. akt XVII

AmC 46/03 za zakazany w obrocie z konsumentami, o treści: „*Nażenie kary za zwłokę w dokonywaniu opłat następuje w sytuacji przekraczania określonych w par. 4 p. 2 terminach; wysokość naliczonych odsetek odpowiada wysokości 1,00 PLN za każdy dzień zwłoki*”. W uzasadnieniu wyroku SOKiK stwierdził, iż „*klauzula wprowadzająca nadmiernie wygórowane odsetki umowne może być uznana za niedozwoloną, jeżeli jest ona sprzeczna z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta*”. Zdaniem SOKiK w ówczesnych warunkach ekonomicznych odsetki przekraczające w skali roku kilkakrotnie wartość świadczenia naruszały powyższe kryteria. W wyroku w sprawie o podobnym stanie faktycznym, SOKiK uznał za postanowienie niedozwolone również zapis o treści: „*W przypadku nie wywiązywania się słuchacza z warunków określonych w § 4 pkt 1 dot. terminu płatności, Szkoła może obciążyć słuchacza opłatą w wysokości 1 PLN za każdy dzień zwłoki do momentu dokonania zaległej wpłaty*” (poz. 1016 w rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, wyrok SOKiK z dnia 21 listopada 2006 r., o sygn. akt XVII AmC 135/05).

W niniejszej sprawie – przy wysokości czesnego na poziomie 410 zł lub 290 zł – odsetki w skali roku nie przekraczają wprawdzie kilkukrotnie wartości świadczenia, jednak znacznie przewyższają one stawkę odsetek maksymalnych przewidzianych w przepisach kodeksu cywilnego (zwany dalej: „k.c.”) i wynoszą nawet 125 proc. Zgodnie z art. 359 § 2¹ k.c. „maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP”. Obecnie wskaźnik ten wynosi 7,50 proc., w 2007 r. kształtował się na poziomie od 5,75 proc. do 6,7 proc.¹ Należy ponadto zaznaczyć, że zgodnie z art. 359 § 2² k.c., „*jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne*”.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, że kwestionowany zapis – mimo, że nie literalnie identyczny z zapisem wskazanych postanowień wpisanych do rejestru klauzul niedozwolonych, wywiera taki sam jak one skutek dla konsumenta. Zapis stosowany przez Przedsiębiorcę oraz zapisy uznane przez SOKiK za niedozwolone postanowienia umowne są tożsame w skutkach, bowiem przyznają Przedsiębiorcy prawo do pobierania rażąco wygórowanych odsetek w przypadku zwłoki w płatności należnego czesnego.

Oceniając zapis pkt 10 wzorca pn. „Umowa o świadczenie usług”, należy stwierdzić jest tożsamy z zapisem uznanym wyrokiem SOKiK z dnia 27 lutego 2006r. sygn. akt. XVII Amc 105/04 za zakazany w obrocie z konsumentami, o treści: „*Nieusprawiedliwione zaleganie z uiszczeniem czesnego lub innych opłat spowoduje skreślenie z listy studentów*” i wpisany do Rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone pod numerem 726.

W uzasadnieniu wyroku SOKiK stwierdził, że zapis ten narusza dobre obyczaje i rażąco narusza interesy konsumentów, stanowi więc tym samym niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k. c.

Art. 385¹ § 1 k. c. stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Konsument jako słabsza strona stosunku prawnego stając wobec przedsiębiorcy – profesjonalisty podlega szczególnej ochronie. Art. 491 k.c. stanowi, że gdy jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga

¹ <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/Dzienne/Stopy.htm>

strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania zobowiązania z zaznaczeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Chociaż powyższy przepis posiada charakter dyspozytywny, tzn. zależny od woli stron, to jednak zdaniem SOKiK, jego treść jest powszechnie stosowana w obrocie gospodarczym i stanowi jeden z jego dobrych obyczajów. Powyższe potwierdza również choćby wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 stycznia 2000 r. (sygn. akt IAca 817/99), w którym sąd orzekł, iż *„sama zwłoka w spełnieniu świadczenia nie daje podstaw do odstąpienia od umowy w świetle art. 491 § 1 kc, który warunkuje jego skuteczność od wyznaczenia drugiej stronie odpowiedniego, dodatkowego terminu”*. Zauważyć należy, że w przypadku rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym mamy w tym przypadku do czynienia również z nierównością stron kontraktu – analogicznej możliwości nie posiada konsument. Wzorzec „Umowa o świadczenie usług” określa w pkt 9, iż *„Umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron z miesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca”*.

Z uwagi na powyższe Prezes Urzędu uznał, że jakkolwiek kwestionowany zapis nie jest literalnie identyczny z zapisem wskazanego postanowienia wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych, to jednak wywiera identyczny skutek dla konsumenta i dlatego należy przyjąć, że zapisy te są tożsame. Zapis stosowany przez Przedsiębiorcę oraz zapis uznany przez SOKiK za niedozwolone postanowienie umowne są tożsame w skutkach, bowiem przyznają jednej stronie umowy prawo do rozwiązania umowy bez wezwania dłużnika do spełnienia ciężącego na nim obowiązku zgodnie z regulacjami zawartymi w kodeksie cywilnym.

Uwzględniając powyższe należy uznać, iż kwestionowane w niniejszym postępowaniu przez Prezesa Urzędu postanowienia wzorca umowy stosowanego przez Przedsiębiorcę są tożsame ze wskazanymi postanowieniami uznanymi za niedozwolone. Tym samym uprawdopodobniono, iż spełniona została przesłanka bezprawności działania przedsiębiorcy, polegającego na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Ad 3.

Trzecia z wymienionych wyżej przesłanek jest spełniona, gdy dane działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów, jako zbiorowości, gdyż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni interesy nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zidentyfikować. Z takim przypadkiem mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Działanie Przedsiębiorcy prowadzącego prywatne przedszkole godzi w interesy ogółu obecnie korzystających z jego usług konsumentów, ale także każdego potencjalnego konsumenta, który zdecyduje się zawrzeć z tym przedsiębiorcą umowę o korzystanie z usług przedszkola w oparciu o wzorzec umowy zawierający kwestionowane postanowienia. Naruszane przy tym interesy konsumentów nie mają jednostkowego charakteru, ale są wspólne dla z góry nieustalonej zbiorowości konsumentów. Należy zatem stwierdzić, iż spełniona została trzecia z przesłanek uznania działania Przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W związku ze spełnieniem wszystkich wyżej wymienionych przesłanek zostało uprawdopodobnione, iż działanie przedsiębiorcy stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wymienioną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o okik.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt I sentencji.

Zgodnie z art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku

postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy, a przedsiębiorca, któremu zarzucane jest naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania zobowiązania.

W opinii Prezesa Urzędu, w niniejszej sprawie spełnione zostały przesłanki do wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o okik. Okoliczności sprawy uprawdopodobniają stosowanie przez Przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na posługiwaniu się w obrocie konsumenckim wzorcami umownymi zawierającymi postanowienia wpisane do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone. Przedsiębiorca zobowiązał się do zapobieżenia wskazanym powyżej naruszeniom poprzez zmiany we wzorcu umowy zgodnie z wzorcem umowy przedstawionym w piśmie z dnia 16 czerwca 2008 r. oraz wycofanie z istniejących w obrocie prawnym umów postanowień kwestionowanych w niniejszym postępowaniu.

Zaproponowana przez Przedsiębiorcę zmiana kwestionowanego postanowienia wzorca umowy uwzględnia w ocenie Prezesa Urzędu obowiązujące przepisy prawa, w szczególności art. 385 i nast. k. c.

Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy o okik Prezes Urzędu nałożył na Przedsiębiorcę obowiązek złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania oraz doręczenia dowodów na okoliczność poinformowania rodziców lub prawnych opiekunów dzieci uczęszczających do Przedszkola Prywatnego im. K. Makuszyńskiego „KORNELÓWKA” w Łodzi o wynikających z przyjętego zobowiązania zmianach w obowiązujących umowach lub na okoliczność podpisywania nowych umów zgodnie z nowym wzorcem umowy

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz.296, ze zm.) - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Łodzi.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Dyrektor Delegatury

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje:
Urszula Domżał